

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

רב טוראי אהרן (גיל) אהרוני ז"ל

בן חנה ולוי

נולד בפולין

במרץ 1928

עלה ארצה בשנת 1934

שרת בחיל השריון

נפל בעת שירותו

בתאריך כ"ד בניסן תש"ח, 3/5/1948

נקבר בסנהדריה בירושלים

חלקה: א שורה: ב קבר: 12

בן 20 בנפלו

קורות חיים

בן חנה ולוי, נולד בחודש מרס 1928 בסארני שבפולין ועלה ארצה בשנת 1934. כבן למשפחה דתית החל ללמוד בבית-הספר העממי- דתי ביל"ו, בגימנסיה הדתית "מוריה" ובישיבת "בני-עקיבא" בכפר הירוא"ה. אהרן הצטרף לתנועת-הנוער הדתית "בני-עקיבא" והיה פעיל בשורותיה. לפרנסתו עבד כפועל דפוס. הוא היה חבר ב"הגנה" ובשנת 1946 סיים קורס מ"כ ב"הגנה".

מתחילת מלחמת-העצמאות היה בשירות פעיל בחי"ש תל-אביב, כמ"כ בפלוגה הדתית. בליל ההתקפה הגדולה על שכונת התקווה (8.12.1947) פעל כמקלען במחלקת התגבורת שהגיעה לשכונה ולזכותו נשקף חלק חשוב בהדיפת ההתקפה. אחר-כך נשלח עם יחידתו לירושלים ונטל חלק בקרבות בעיר. היה חייל אמיץ ובלתי-נרתע ואחד מעמודי התווך של יחידתו הדתית, חביב על פקודיו ועל מפקדיו. ביום 29.4.1948 נפצע על-ידי צלף ערבי בשעת סיורו בעמדות-הקרב בתלפיות. הוא הובא לבית- חולים וביום כ"ד בניסן תש"ח (3.5.1948), מת מפצעיו.

אהרן הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בסנהדריה.

שאלון עצמון

יש לצרף תמונת החלל

ב. פרטי האשה:
 שם פרטי: _____
 שם משפחה: _____
 מצב משפחתי: _____
 טלפון: _____
 כתובת נוכחית: _____

א. פרטי החלל:
 שם פרטי: אהרן
 שם משפחה: אהרן
 מט' אישי: _____
 ושיבה ומקום נפילתו: _____
 תאריך נפילתו: _____
 מצב משפחתי ביום הנפילה: נ/א

השם: _____
 הגיל: _____

השם: _____
 הגיל: _____

2. שם האם: חנה זל
 שם משפחה: אהרן
 שנת לידה: _____
 כתובת: _____

ד. הורי החלל:
 1. שם האב: זל
 שם משפחה: אהרן
 שנת לידה: _____
 כתובת: _____

ה. אוילים ואוילות של החלל:

שם פרטי	שם משפחה	ש. לידה	כתובת	טלפון
1. יאמר	קיס	1922	נ/א, אברהם	
2. אסתר	אהרן	1924	שגל ח' 20, ת"א	03-6964363
3. דבורה	אהרן	1925	נ/א, אברהם	02-438210
4. _____	_____	_____	_____	_____
5. _____	_____	_____	_____	_____

ו. פעולות שנעשו להנצחת החלל:

1. הוצאת טפ/אלבום/חוברת קצות קיטק סבו אלהל
2. מילגות _____
3. ודומת ספר תורה _____
4. פעולות אחרות קצת גיטלה מסד "גנין אלהל" אלהל זכרון

ז. הצעות לפעולות אחרות להנצחת חללים:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

דורה אהרונ
 ת.ד. 3411
 ירושלים 91033
 טל: 02-438210
 ISRAEL

מדינת ישראל
משרד הביטחון

חזרה לדף מצג

סיפורי חייהם

סיפור חייו

אהרוני אהרן ("גיל")

בן לוי וחנה. נולד בחודש מארס 1928 בסארני שבפולין ועלה ארצה בשנת 1934. בארץ קיבל את חינוכו הדתי בישיבת כפר-הרא"ה ובגימנסיה "מוריה". עבד כפועל-דפוס. חבר תנועת "בני-עקיבא" ופעיל בשורותיה. חבר ב"הגנה" ובוגר קורס מ"כ של ה"הגנה" משנת 1946. מתחילת מלחמת-השחרור היה בשירות פעיל. בליל-הקרב הידוע בשכונת התקווה היה אחראי לחולית קלעים וברגע המכריע הטה את מהלך-הקרב הקשה-לנצחון אנשי ה"הגנה".

נשלח עם יחידת תגבורת מתל-אביב לירושלים והשתתף בקרבות-המגן הרבים של העיר הנערצה עליו. חביב על פקודיו ועל מפקדיו, חייל אמיץ ובלתי-נרתע ואחד מעמודי התווך של יחידתו

הדתית. נפצע ברגלו על-ידי צלף ערבי בשעת סיורו בעמדות-הקרב בתלפיות ונפטר ב- 29 באפריל 1948. הובא למנוחת-עולמים בסנהדריה בירושלים.

(תוכן דף זה לקוח מתוך ספר "יזכור" היוצא לאור מטעם משרד הביטחון)

סיפורי חייהם

סדר דפדוף ב"יזכור"

© סדר א'-ב' תאריך נפילה

חזרה לדף מצג | תוכן העניינים

נזכור את כולם

משרד הביטחון

אהרן אהרונזי

בן לוי וחנה. נולד בחודש אדר תרפ"ח (1928) בסארני שבפולין ועלה עם משפחתו בשנת 1934. למד בגימנסיה "מוריה" ובישיבת "בני-עקיבא". התנדב ל"הגנה" והתבלט בעמידתו בעניינים דתיים למרות הקשיים שהיו לצעיר שומר דת במסגרת החילונית. עם הקמת הפלוגה היה מראשוניה ומפעיליה ועד מהרה צד את עיני מפקדיו, שעמדו על מסירותו באימונים ובפעולות המחתרניות השונות, על כושרו הצבאי, על תכונותיו החברתיות ועל סגולותיו הפיקודיות. נשלח לקורס מפקדי כיתות, סיים אותו בהצטיינות והיה למפקד כיתה נערץ ואהוב על פקודיו ומפקדיו גם יחד. דמות נופת, נכון למלא כל משימה, דואג ומסור לאנשיו, עליז ואיש רעים ועם זאת מקובל על פקודיו, שהיו מוכנים ללכת אחריו בכול ולכל מקום. בליל הקרב על שכונת התקווה היה זה אהרונזי, שהגיע בראש כיתתו ברגע הקריטי של התפרצות הערבים לשכונת בתי-יעקב, ולזכותו אפשר לזקוף במידה רבה את הכרעת הקרב. אהרונזי הפעיל אישית מקלע "ברן", קצר בתוקפים, הביא למנוסתם ולהצלת השכונה. עלה עם מחלקתו לירושלים והיה בין מגיני שכונת מקור-חיים הנצורה. כמפקד על כיתתו הצטיין בהגנת המקום ובפעולות המבצעיות נגד קני פורעים באזור. גם כאן בלט במסירותו הרבה לאנשיו ולתפקידו, וגם לאחר שנפצע בידו דרש ושותף בפשיטה על קטמון. בגלל מצב בריאותו יצא לחופשה קצרה, אך גם בעת חופשתו הרבה להתרוצץ למסור דרישות-שלום להורים ולהסביר את ענייני חבריו שבחזית. כאשר חזר היה מועמד לקורס קצינים, אולם בגבור הלחץ על תלפיות נשלח לשם כדי לפקח על עבודת הביצורים. כעבור יומיים, בסיירו בקו בגבול השכונה נפגע מכדור צלף ברגלו. מתחנת האיסוף טלפן לחבריו וביקש להרגיעם. אולם נפטר אור ליום ב' כ"ד בניסן תש"ח, כתוצאה מטרומבוזה שהתפתחה ברגלו. הובא למנוחות בסנהדריה בירושלים.

"נם חנוכה" בקרב על שכונת התקוה

ליל 29 בנובמבר היה לילה היסטורי, שייזכר לעד. תל-אביב כולה הייתה אז ברחובות. רבבות הצטופפו במוצאי שבת בכיכרות וברחובות המרכזיים דאז והמתינו להכרעה הגורלית. רמקולים שהותקנו בכיכר מגן דוד העבירו להמונים את מעמד ספירת הקולות. "כן", "לא" ו"נמנע" – הדהד הקול ממרכז האו"ם בלייק סאקסס, ורבבות היו בציפייה מתוחה, עד שנשמעה הבשורה: מדינה יהודית תוקם בארץ-ישראל. נתגשמה תקווה בת אלפיים. שירת

שחורי ז"ל, ממפקדי ה"הגנה" הוותיקים, והוא קבע את מפקדתו בבית "המשכיר המרכזי" ברחוב סלמה בתל-אביב. "חזית הצפון" הייתה שקטה יותר, יחסית. היא השתרעה מתחנת החשמל רידינג במערב, לאורך הירקון מזרחה עד שירמונים, ומשם דרומה עד שכונת מונטיפיורי, ופיקד עליה שמעיה בקנשטיין, שכאמור היה בעבר ממפקדי הפלוגה הרדית. גם דרומית לתל-אביב – במקוה ישראל, בחולון ובבת-ים – לא שקט האויב, והוא הטריד את היישובים האלה ללא הרף בצליפות ובמטחי אש.

מול פני התקפות האויב הערבי התייצבה ה"הגנה" בתל-אביב, שגייסה את כל כוחותיה. בין היחידות שהוזעקו עם פרוץ האש היו, כאמור, אנשי הפלוגה. פקודת האתראה לגיוס הראשוני הוצאה כבר בליל השמחה. כאשר אנשי ה"הגנה" החוגגים חזרו לביתם מהרחובות, מי להחליף כוח ומי להחליף חולצה, הם מצאו את הפתק הירוק, שקיבל אותו חברנו נאדל כמו יתר אנשי הפלוגה: "בשעה..." עליך להופיע במק"ל... הבא אתך אוכל לשתי ארוחות".

"קשר" זה המועבר מאיש לאיש הוא המנחה את אורח חייהם של אנשי הפלוגה בימים הבאים. מדי יום ביומו יציאה אל המק"ל או אל אולמות הקולנוע והתיאטרון שהועמדו לרשות ה"הגנה" ושימשו מקומות ריכוז לאנשיה, משם יצאו לספר או לעתודה בקרבנות. כך, יום אחר יום, הוזעקו אנשי הפלוגה וגויסו למשימות התגוננות בגבולות. הם נאלצו לנוח את העבודה ולצאת בלילות לעמדות ואף בימים למשימות הגנה שונות. כל זה נעשה ללא קבלת שכר כל שהוא, ללא מדים, בבגדים אזרחיים, וכל אחד היה חייב לדאוג לעצמו ולהביא עמו שתי ארוחות מהבית...

בימי דצמבר הראשונים, יחד עם כל אנשי ה"הגנה" בתל-אביב, הם נושאים בעול הגנת העיר העברית הראשונה, שכונותיה ויישוביה הסמוכים. הנשק היה מעט שבמעט – כמה "סטנים", רובים ורימונים. לא פעם שימש כלי נשק אחד שני לוחמים כי הנשק לא הספיק, ולא כל אחד זכה בנשק אישי. ההתייצבות לכל קריאה הייתה מלאה, כמעט איש לא נעדר. כולם היו נכונים לצאת לכל משימה בספר – אם לעמדת מגן ואם לסיוור ולהתקפת בזק על עמדה ערבית.

לא גויסו גיוס מלא. נזכר משה הרלינג, אז ממפקד מחלקה בפלוגה. באותם ימים ראשונים של מאורעות היינו יושבים בריכוזים במק"לות ומשם נלקחים לתפקידים שונים כגון: מילואים לכוחות שבאזורי הספר. ליווי שיירות. העברת נשק וכו'. בימים ההם עלול הייתי להעליב קשות חבר שלא שלחתי אותו לפעולה יחד עם כיתתו. זו הייתה בעיה לא קלה למפקד שקיבל פקודה לצאת לפעולה רק עם שבעה מתוך עשרת אנשי כיתתו. כמה היה מתלבט ומתקשה לבחור אותם שלושה הבחורים ולהגיד להם כי יישארו בבית. מי אינו זוכר את המריבות בין ממפקדי המחלקות, אם נתקבלה פקודה לשלוח למשימה רק מחלקה אחת.

הפעילות הייתה אז הגנתית ברובה – תפיסת קטע מסוים בקו ההגנה מול אֶבְרִיקְבִיר, או בקצווי העיר מול יפו. פעמים הייתה המשימה סיור ופטרול בקו, כדי למנוע הפתעות וניסיונות חדירה מצד האויב. פעמים היו מצטווים ללוות שיירה דרך כביש מסוכן ומנותק למחצה בשל פעילות האויב. מאוחר יותר, משעברה ה"הגנה" לפשיטות קצרות לתוך יעדי אויב, היו כיתות ומחלקות של הפלוגה נוטלות חלק בפשיטה על קיני מרצחים, הורסים בית שישיש עמדת צלפים או מנחתים מכתאש על מקור פורענות אחר של האויב.

באותם ימי מאורעות ראשונים היו בפלוגה כ־120 איש בתקן מלא של שלוש מחלקות וכן מחלקת בנות. על הפלוגה פיקד סגל מנוסה, רובו ככולו ממפקדים דתיים, למעט ממפקד הפלוגה,

קוה"א אדירה פרצה מהגרונות. אנשים ונשים התחבקו והתנשקו, הריעו בקול גדול ויצאו לילות ובריקודים שנמשכו כל אותו לילה. השמחה הקיפה את הכול – צעירים וזקנים, ז' וטף. הייתה זו שמחה שכמוה לא נראתה מאז ומעולם ועל שכמותה כבר נאמר "כל מי ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו".

כל למחרת ההחלטה ב־29 בנובמבר בעצרת האו"ם מצאה תל-אביב את עצמה בחזית. בעוד אביב צוהלת ושמחה על ההחלטה להקים מדינה יהודית בארץ-ישראל, מגיעות ידיעות וונות על רצח נוסעי אוטובוס בדרך לשרה-התעופה בלוד ועל התנגשויות ראשונות לות העיר.

ים ראשוני המגויסים לעמוד בשער מול הפורענות המתלקחת היו אנשי הפלוגה. כבר רת ליל השמחה והריקודים בתל-אביב שנתמשכו על פני כל היום, רשם ביומנו יצחק ל, איש הפלוגה:

"1 בדצמבר. השמחה בתל-אביב נמשכת, המסיבות והריקודים אינם פוסקים ובו ביום מגיע אלי י: לצאת לגבול יפו. מתרכזים במק"ל מספר..."

עמדות ה"הגנה" בגבול העיר, מול השכונה הערבית, הובאו באותו לילה היסטורי בקבוקי זה, ואלה שעמדו על משמרתם הרימו כוס לחיי המדינה שזה נולדה ואחד מהם רשם:

זול" מיוחד היה לחברי ה"הגנה" כל השנים. בהורמן יום שמחה ליישוב היו הם כרגיל בעמדות מוכנים לכל צרה שלא תבוא. כי לכל שמחה ביישוב הוקדם ברחבי ה"הגנה" "מצב הכן". לחברים יתן לחוג יחד עם החוגגים, רוב חברי ה"הגנה" נמצאו תמיד בשעת חרוה על הגבולות, ואף הפעם כך. תל-אביב צהלה ושמחה, ואנו לא עצמנו עין. נעצנו מבטינו ברחוב הערבי ושמרנו על תל-אביב.

רחוב הערבי לא המתין זמן רב ופתח בהתפרעות שהזכירה את ראשית מאורעות תרצ"ו התקריות שאירעו זמן לא רב קודם לכן בחודש אוגוסט. בעוד תל-אביב ממשיכה לצהול מות, ובעוד המוני חוגגים ממלאים את הרחובות המרכזיים, התלקחה האש בקצוות. אש של ס ניתכה באזור מנשייה ונוה-שלום, ואש של דליקות האירה את פני השמים. ענן שחור מצריפי העוני שהוצתו בשכונות הרלות בגבולות ביפו, לבתי החולים הובאו הקרבנות שונים, יהודים שנרצחו ביד אספסוף ערבי. בשלושת הימים הבאים קיים הוועד הערבי יון שביתת מחאה כללית. המאורעות פשטו בכל הארץ, ותל-אביב עצמה הפכה לזווית. קפות הראשונות ניסו הערבים לפרוץ לתוך שכונת נוה-שלום, שכונת מכבי ושכונת ברנר. רצחו יהודים וניתקו את דרכי התחבורה העוברות באֶבְרִיקְבִיר, המטירו אש על שכונת רא, שכונת התקוה ואזור שכונת פלורנטיין. רכוש יהודי עלה באש, ואלפי פליטים יהודים את השכונות הרלות בספר הגובל עם יפו. ה"הגנה" הרפה את גלי ההסתערות הראשונים יבה אש לעבר הפורעים ולעבר מטרות אויב. גם בימים שלאחר מכן לא חזר השקט ללות. אדרבא, הצליפות והאש אף גברו, וחלק ניכר מתל-אביב הפך לקו אש.

ריות צלפים שגורו מאזור חסֶבֶק שיתקו את האזור הדרומי-ערבי של תל-אביב, את ובות שלאורך שפת הים ועד שוק הכרמל. אֶבְרִיקְבִיר הטרידה את רחוב הרצל, את שכונת ינטיין ואת שכונת שפירא. ואילו מכפר סלמה נורתה אש צלפים על שכונת התקוה ועל נת עזרא. כדי להגן על העיר ועל השכונות ביצרה ה"הגנה" מערך מגן לאורך האזורים לו בשטחים ערביים. קו הגנה זה חולק לשתי חזיתות: דרום וצפון. לאורך הגבול שבין תל י ויפו הייתה "חזית הדרום" שכללה גם את אֶבְרִיקְבִיר וסלמה. על חזית זו פיקד ישראל

והתקרבות אויב. יחידת סיור, שמנתה כמה אנשי "הגנה", יצאה על כן ב־5 בדצמבר למשימות סיור בפרדסיה הדרומיים של סלמה. הסיור נתקל לפתע בקרבת הכפר בכיתה ערבית שהייתה חמושה ברובים, ושניים מאנשיו נפצעו, אחד מהם פצע מוות. חוליית מקלע נשלחה לעזרתם ותפסה עמדות כדי לרתק את האויב ולאפשר נסיגת יחידת הסיור. באותו זמן הופיע בעורפה משוריין בריטי ופתח באש על היחידה. אחד מאנשי "הגנה", מיכה פישר, נהרג, ושלושה נפצעו.

השוטרים הבריטיים, בחלקם הגדול, מילאו תפקיד מביש באותם ימים ראשונים של מאורעות. מונעים במניעים אנטישמיים ולהוטים לעשות חשבון עם המחתרות היהודיות שלחמו בהם, ניצלו רבים מהם כל הזדמנות כדי לפגוע בלוחמים היהודיים בקו האש. היו בולשים אחרי עמדות ה"הגנה", עורכים חיפושים, מחרימים נשק מגן ואוסרים את המגינים.

הפעם לא הסתפקו בפתיחה באש, בהריגת איש "הגנה" ובפציעת אחרים, אלא הסתערו על אנשי המגן, פירקו את הנשק ואסרו את כל הבחורים. אלה הובאו לאחר מכן למשפט ואחרים מהם נידונו לחמש שנות מאסר בעוון יריות על המשטרה ועל כפר סלמה. משם המשיכו לשכונת בית־יעקב, אסרו מגינים נוספים, שבעמדתם נמצא נשק, ועינו אותם במכות ובמהלומות כדי לגלות מחבואים נוספים. יום לאחר מכן נרצח ע"י הבריטים איש "הגנה" נוסף מחי"ש תל־אביב, יעקב שיף וחברו היו בדרך לאחת העמדות בקטע "בית־יעקב" והופתעו ע"י משוריין בריטי שפתח עליהם באש. משהחלו לברוח, דלקו אחריהם שוטרים חמושים בתתי מקלעים ותפסו אותם. יעקב שיף נורה למוות מטוח קרוב ע"י סרג'נט פלאור, רוצחה של ברכה פולד ב"ליל וינגייט".

מעוררים מהתנהגות הבריטים, הגבירו הערבים את הירי על השכונות והטרירו ללא הרף את כל הקו הדרומי־מזרחי של תל־אביב. בתגובה על כך החליטה ה"הגנה" לבצע פעולת עונשין ראשונה באזור. כיתה עם חוליית חבלנים חדרה לתוך כפר סלמה ולעת ערב פוצצה בית, לאחר שטיהרה אותו ברימונים. הכיתה חזרה בשלום על אף האש העזה שנורתה עליה. פיצוץ הבית הסעיר את הרוחות בכפר סלמה. פרצו ויכוחים סוערים בין המתונים וקני הכפר לבין ה"שבאב", ולבסוף גברה דעתם של הקיצוניים שדרשו פעולה אשר "תלמד את היהודים לקח". הדבר תאם גם את תכניותיו של חסן סלאמה, אשר נתמנה זמן קצר לפני כן כמפקד כל הכוחות הערביים במרחב לוד, שבו פעל כמפקד כנופיה. חסן סלאמה ברח עם המופתי לגרמניה, אחרי כישלון המרד בעיראק, והוצנח ע"י הגרמנים ליד יריחו. הבריטים רדפו אחריו, אך הוא הצליח להימלט לסוריה ובפרוץ מאורעות 1947 דרך כוכבו מחדש, ועם מינויו החל מייד לגייס כוחות לביצוע מזימותיו ותכניותיו נגד היישוב העברי. סלאמה רצה להשיג ניצחון ערבי ראשון שירים את קרן הערבים וגם את קרנו שלו, כמוכּוּן. הוא הניח וידע, כי הנחתת מכת מחץ ופריצה לתוך שכונה יהודית בתל־אביב, בלב המעוז היהודי הגדול ביותר בארץ, תהיה הישג פוליטי אדיר לערבים ותעלה לאין שיעור את יוקרתו שלו ואת זו של שולחו, המופתי של ירושלים.

שכונת התקווה ובנותיה נבחרו כיעד ההתקפה. התואי הטופוגרפי ומבנה השכונה הבטיחו הצלחה לתכנית. תכנית ההתקפה עצמה הייתה פשוטה: היא הייתה צריכה להתחיל בהתקפת יריות כבדה ובהפגזות מרגמות לריכוך השטח, אחר־כך – התקפת הטעיה, שתמשוך את כוחות ההגנה למקום אחר, ולבסוף – הסתערות כוח לוחם גדול על עמדות היהודים מצד סלמה והבקעה לתוך השכונה. סלאמה היה בטוח, שכוחותיו יצליחו לפרוץ את טבעת ההגנה של "התקווה", להשמיר את הלוחמים העבריים ולכבוש את השכונה. גם לתושבי סלמה הבלתי

משך רוב שנות קיום הפלוגה ב"הגנה" לא היה איש דתי. פיקוד ה"הגנה" בעיר ידע להעריך הפלוגה ככוח מנוסה, מאורגן ומגובש שאפשר לסמוך על ביצועיו. "ידענו, שעל פלוגה 'ש' התל־אביב אפשר לסמוך", אמר לנו לימים שמעון אבידן, שהיה מפקד "גבעתי".

מבחנה הקרבי הראשון של הפלוגה היה כבר בימים הראשונים של המאורעות. היה זה הקרב שכונת התקווה, שבו הכריעה תגבורת של הפלוגה את גורלה של השכונה.

שכונת התקווה הייתה אחת מנקודות התורפה של קו ההגנה בתל־אביב. השכונה גבלה בכפר מֶה (כיום כפר שלם), ששכן אז, כמו היום, על כביש תל־אביב – יהודיה (יהוד) – לוד. מֶה היה כפר עשיר ומנה בסוף 1947 כשבעת אלפים וחמש מאות תושבים. היו בו שני מכוני ג, מגדלי מים מודרניים ובנייני אבן בני שתיים־שלוש קומות. מגדלי המים הגבוהים בכפר, בנו על גבעה, אפשרו לחלוש ממנו בתצפית ואף באש על השכונות העבריות יד אליהו, צפון־מערב לו, התקווה, שממערב לו ושפירא שמדרום־מערב לכפר. עמדות הערבים רוכזו יקר מסביב לכביש הראשי "התקווה" – סלמה שהוביל ללוד.

מקלעי "ברן" רוכזו בבתים ובעמדות, ומהם היו יורים אש על שכונת התקווה ועזרא. על וני המים עמדו צופים ערבים שהיו מכוונים את האש ויורים על כל מטרה שנעה. את ביש עצמו חסמו בחביות יצוקות מבטון ובמחסום של תיל דוקרני. שכונת התקווה עצמה יתה קשה להגנה. מבחינה טופוגראפית שלטה עליה סלמה. בשל חוסר פיקוח ראוי לשמו, כל שכונות הספר, צצו במשך השנים בתים וצריפים בכל שטח ריק, ואי אפשר היה לקבוע זכונה קו עמדות רצוף. שכונת עזרא הסמוכה סבלה מקשיי גישה בשל הקרקע הבוצית לל שטחי מעבר גדולים גלויים לאש אויב, ומאידך גיסא, שטחי פרדסים גבלו ונשקו ממש זכונה וצפנו אפשרות של הסתננות ומארבי אויב.

קשה ומסוכן עוד יותר היה מצבה של שכונת בית־יעקב שגבלה ממש בכפר סלמה והיוותה בין זרוע השלוחה מ"התקווה" לעבר הכפר הערבי. המרחק מהעמדות הקיצוניות בסלמה עד תי "בית־יעקב" לא עלה במקומות שונים על 80 מטר. השכונה כולה הייתה פרושה מרגלות סלמה, וערבייה יכלו פשוט לצפות על כל המתרחש בתוך הבתים. השכונה עצמה יתה מיושבת בבני דלת העם בצפיפות רבה.

גם קטע החזית בין "בית־יעקב" לבין שכונת יד־אליהו היה נטוע פרדסים והיווה סכנה הסתננות אויב מתוכו. קטע זה כונה בשם "קו הכלבים" מאחר שמישהו הציע להביא אליו לבי שמירה שיסייעו מפני סכנת ההסתננות.

מערך ה"הגנה" מול הכפר סלמה חולק אפוא לשני אזורים: אזור תל־חיים ויד־אליהו ואזור יני שכלל את קטע "קו הכלבים", שבו היו ארבע עמדות, את קטע בית־יעקב עם ארבע מדרות, שחלשו על הכביש המוביל לסלמה, וכן את קטע שכונת עזרא. מצבה של השכונה אחרונה היה יחסית נוח יותר, מאחר ש־600 מטר הפרידו בינה לבין סלמה, אולם לעומת זאת, ודי מוסררה ופרס אֶבְרִיקְבִיר אפשרו התקרבות יתר של לוחמי אויב.

את העמדות איישו אנשי החי"ם המבוגרים יותר של ה"הגנה", ולעזרתם הוצבה בשכונה פלוגה מ"גדוד הפרוורים" של ה"הגנה" בתל־אביב (שהורכבה מצעירי השכונות בעיר). על פלוגה פיקד זאב־"זוניק" שהם (או שטיינברג), ממפקדי ה"הגנה" הידועים בתל־אביב. עליהם וטל לעמוד מול כוחות לוחמים ערביים מקומיים, שהיו מצוידים בנשק רב, שתוגברו באנשי בא זרים נוספים – מפקדים יוגוסלביים וגרמניים – שארגנו התקפות־אש על "התקווה" בנותיה ושהטרירו אותן יומם ולילה.

פיקוד החזית הורה כבר מהימים הראשונים לבצע סיורים ומארבים כדי למנוע הסתננות

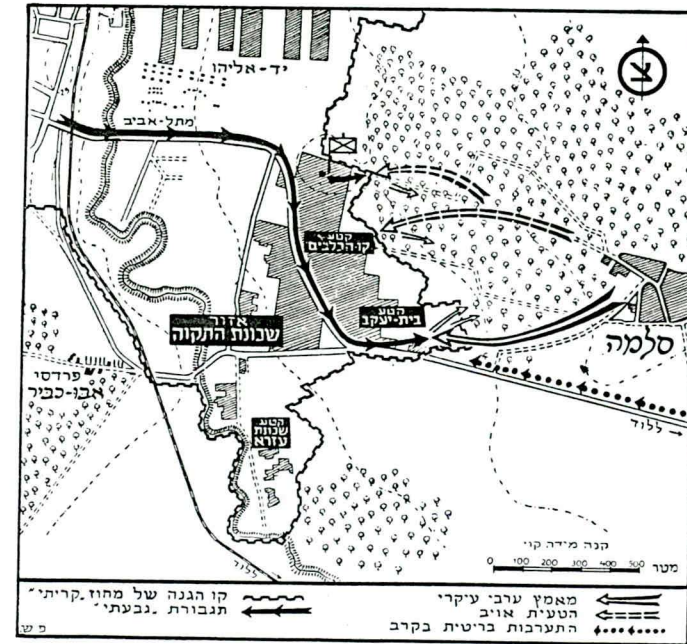
היריעה התבססה על שיחה טלפונית בין שני מפקדים ערביים; שנקלטה על-ידי שירות היריעות של "הגנה". משיחתם התברר, כי ההתקפות ייצאו ממנשיה לכיוון כרם התימנים ורוחב אלנבי. כן נקלטה שיחה נוספת, הפעם של רפיק תמימי, ממפקדי הערבים, עם איש המשטרה הבריטי ב.פ.ל. תמימי דרש, שהבריטים יתקופו את שכונת מכבי ויפרקו את הנשק מאנשי "הגנה" שם. איש המשטרה הבטיח לעשות זאת.

מטה ה"הגנה" הכריזו על מצב הכן חמור בעיר. נשק רורבי הוכנס לעמדות לאורך החזית. כל כוחות ה"הגנה" בתל-אביב גויסו, רכוזו והוצבו במקומות שונים. ב"התקופה" עצמה תבע "זוניק" (זאב שחם) תוספת תחמושת, והוא חילק את כוחותיו בין השכונות נוכח השמועות על התקפת צפירה. "זוניק" קיבל תוספת תחמושת, אולם, לעומת זאת, נלקח ממנו מקלע "ברז" והועבר לגזרה אחרת.

הפלוגה גויסה אף היא, לילה קודם לכן, "קשר" שעבר מאיש הביא להתייצבות האנשים במק"ל 7, הוא סמינר לוינסקי. לאחר שהייה של כמה שעות נשלחה מחלקה של הפלוגה בפיקודו של אריה חניצין וז' להוות עתודה בבית "המשביר המרכזי" ברחוב סלמה בתל-אביב, שבו שכן מטח החזית, ואילו רוב הפלוגה נשלח לשכונת שפירא לתגבר את קו העמדות שלאורך השכונה ושכונת גבעת-משה הסמוכה, מזרחית לה. מטח הפלוגה ועמו כיתת עתודה השתכנו בבית הספר בשכונה. הבחורים קיבלו נשק, רובה לכל שני אנשים, ותפסו את קו העמדות ב"בתים המשותפים" – שורת בניינים שנשקפו אל שכונת הפורעים אֶבְרֶכְבִּיר והפרדסים הסמוכים. המגינים החליפו רייות מנשק קל עם העמדות הערביות, אך לא הוטרדו במיוחד. הייתה זו טבילת-אש בשביל חלק מהאנשים, שזו הפעם הראשונה ירו אל אויב ממשי, אך עד מהרה התרגלו לכך, ירו, החליפו עמדות-אש ונהגו כפי שלמדו.

אחרי הצהריים גברה האש, בייחוד בקטע הדרומי. האש באה מעמדה שהייתה ממוקמת באבן־קפיר בבית בן שלוש קומות ובו תריסים ירוקים, שכונה בשל כך "הבית הירוק" ושחלש על סביבותיו. הירות הצליפו על פני הרחובות והריקים של שכונת שפירא ופגעו בבתים הנמוכים. התושבים הסתתרו בבתים, אין יוצא ואין בא. מפקד הכוח, אליהו ח'יציון, אז סגן מפקד הפלוגה, החליט משום כך לנסות ולשתק את העמדה הערבית ע"י הנחתת מכתאיש עזה לעבר הבית. את המשימה הטיל על כיתת העתודה. אבל לכיתה לא היו די כלי נשק, אלא כמה טנאים. מספר רובים נאספו מהעמדות, והכיתה יצאה לדרך בפיקודו של אליהו עצמו, כשהיא מדלגת מבית לבית בגלל אש האויב. בקצה השכונה תפסו הבחורים עמדות ופתחו באש עזה מכל כלי נשק לעבר "הבית הירוק". תחילה השיב ה"בית הירוק" אש, אך אחרי כן נשתתק. במסירה החשכה, פסקה האש לגמרי, אך המתיחות לא פסקה. האנשים שחפסו עמדות ב"בתים המשותפים", ריווחו על תנועה חשודה בפרסנים המרוחקים מהם רק כ־50 מטר. גם ממטה ה"הגנה" הוסיפו להגיע התראות, שיש לעמוד על המשמר מחשש להתקפה ערבית קרובה, אך עדיין לא יכלו לומר מאין תבוא.

האנשים נותרו על כן דרוכים בעמדות, ואילו הכיתה שהנחיתה את מכתה'אש חזרה ודררה רחובות השכונה, כשאנשיה מלווים במבטי תודה ותשואות מצד התושבים שהציצו מהחלונות. הרובים הוחזרו לעמדות, ואנשי הכיתה שבו לבית הספר השכונתי שבו ישבו. באו חברים נוספים שלא היו בעמדות, ומאישם הובאה חנוכייה. בחדר כיתה הודלק נר כודר במנורה. היה לילה ראשון של חנוכה, וחבר בירך "על הנסים" ו"שהחינו". המעמד היה נרגש למדי. נר של חנוכה מכלית בחשכה, ואורו המהבהב מזכיר את הנסים שנעשו לאבותינו בימים ההם, ובזמן הזה עומדים עדיין צאצאיהם מעטים מול רבים בקו האש ומחכים להתקפת האויב. שוב מצפים

הקרב על שכונת התקווה (8.12.47)

זמים נועד תפקיד. הם נצטוו להכין שקים וסמרטוטים ולהיות מוכנים לשלול שלל מבתי זרים, ואחרי הנסיגה לסלמה – להטיל סמרטוטים רוויי נפט ולהעלות באש את בתי זכוכה. התכנית הזאת הבטיחה לא רק שוד ובזיה מיהודיה "העשירים" של שכונת התקווה, א גם לשבור את היסוסיהם של תושביה הכפריים הערביים שעמדו עד כה מן הצד. למערכה גוייסו כוחות גדולים, ותגבורת של מאות לוחמים הובאה מלוד ומרמלה. אפילו זכב הובאו אנשי כנפיות. גם לוחמים מוסלמיים מבוסניה שביוגוסלביה, שהובאו זה מקרוב צה, צורפו לכוחות התוקפים.

ידיעה על התקפה צפויה נתקבלה בשעות הבוקר של 8 בדצמבר במטה ה"הגנה" בתל-אביב. בידיעה שמקורה היה ב"ש" (שירות הידיעות) של ההגנה נאמר: "מקור נאמן ביותר סר: 'קרבן 400' ערבים מזוינים וחמושים כהלכה, בפיקודו של חסן סלאמה, עברו הלילה (דצמבר) בכיוון ליפו. יש לחכות להתקפה רבתי על תל-אביב".

אולם הידיעה, לא פירשה מהו המקום שבו חסן סלאמה להתקוף. בישיבה שנערכה במטה
 זו "קריית", מיד לאחר קבלת הידיעה, הוזכרו כרם התימנים, שכונת מכבי ושכונת התקווה
 כמקומות שהאויב עלול לפעול נגדם.

אך בטוחים בתשועת ה'. שירת "מעוז צור ישועתי" מושרת אפוא "עם כל הלב", נרגשת וגם רועמת יותר. אך בעוד הם שרים "יוונים נקבצו עלי", עלו קולות ירי ממזרח. הירי הולך וגבר ונתלווה בהתפוצצויות, שהדן נשמע ברחובותיה של שכונת שפירא. קול היריות ממזרח פתר את השאלה שניסרה כל היום: להיכן תכוון התקפת האויב. ההתקפה כוונה לעבר שכונת התקוה.

השעה הייתה שבע בערב, כאשר הערבים פתחו באש עזה ממקלעים ומרובים מסלמה. האש נורתה בגזרה רחבה וכוונה לעבר "התקוה" והשכונות האחרות. כמה דקות לאחר מכן הסתגנו ערבים דרך הפרדסים אל עבר העמדות ב"קו הכלבים". המגינים פתחו עליהם באש, אך הללו הצליחו להתקרב כדי 10-15 מטרים מהעמדות והטילו רימונים לעבר המגינים. "זוניק" (ואב שחם) חש מייד ל"קו הכלבים" עם סגנו וניסה לבלום את התקדמות הערבים שרצו כאחוזי תוזית. חלקם עם לפידים בידם. בעזרת פגזים ממרגמת 2 אינץ' הצליחו "זוניק" והתגבורת הקטנה שעמו לעצור בעד הערבים מלהתקדם אל עבר עמדותיהם.

יחידה ערבית זו, שלאחר מכן התברר כי היא אלה חילים מאומנים מסוריה ומתושבי שכם ולור, שימשה כנראה ככוח הטעיה, כי בעוד התקפתם נמשכת, פתח האויב בהסתערות רבתי על שכונת בית יעקב. מאות ערבים הסתערו גליסגלים על השכונה, והמגינים המעטים ניסו לעצורם ללא הצלחה. במקלע הבודד שעמד לרשותם היה מעצור, והוא ירה רק בודדת. לא טובים ממנו היו ה"סטנים" שבידי המגינים, והרימונים שהשליכו חלקם לא התפוצצו. היו אלה רימונים שהועלו מה"סליק". באותו הזמן הופיעו גם כמה משוריינים של המשטרה הבריטית, ואנשי ה"הגנה" הטמינו את נשקם מחשש שמא יוחרם עלי ידי האנגלים. בו בזמן הגבירו הערבים את לחצם, ומגיני הקו הראשון נאלצו לסגת. לאחר שגם תחמושתם אזלה, גם תגבורת של סגן מפקד המקום לא הצליחה לבלום, ולאחר שידה מספר פגזים ממרגמת 2 אינץ' נאלץ אף הוא לסגת. הערבים פרצו את שורת הצריפים הקרמית של שכונת בית יעקב והתחילו לבזוז ולהצית את הצריפים. הערבים לא ניצלו את הצלחתם הראשונית. שיכורי ניצחון בזזו את הצריפים ומרי פעם העלו בלפידים שבידיהם צריף נוסף באש. האספסוף שנחללה לתוקפים מסלמה היה מצויד בנשקים. אנשי עברו בין צריפי השכונה הרלים שנעזבו ואספו מכל הבא ליד. הם לא נרתעו גם מרימונים שהושלכו לעברם בידי מגינים, שהיו כביסי התנגדות קטנים, והוסיפו לבזוז. שניים מכין תושבי השכונה, זקן וישישה, שלא הספיקו להימלט, נשרפו חיים באחד הצריפים שעלה באש.

בינתיים החמיר גם המצב ב"קו הכלבים", ואנשי העמדות שזו הייתה להם טבילת האש הראשונה החזיקו מעמד בקושי מול הלחץ הגובר והולך. המגינים שיועזו להתגבורת. ב"התקוה" עצמה פרצה כהלה, רבים, מספר ב"ספר גבעתי", החלו גמלטים לעבר תליאביב. ומאות התרכזו מסביב לתחנת הנוטרים במרכז השכונה. שבה היה מטה האזור. הון קריאות והרפתה הבעו נשק ופועלה נמרצת. ברחובות תליאביב, מוסיף הספר "ממאורעות למלחמה", הופיעו מכוניות של האצ"ל עם רמקולים שהכריזו "שוחטים יהודים בהתקוה", "יהודים, חושו להציל את שכונת התקוה", "ההגנה הכוזבה" המונים רבים החלו נוהרים מתליאביב לעבר השכונה והוסיפו קושי על קושי. היה הכרח להפריש כוח כדי לחסום את זרם האנשים שבאו להציל את שכונת התקוה.

משהגיעו היריעות למטה ה"הגנה" בתליאביב, הורה ישראל שחורי להועיק תגבורת מיידית ל"התקוה". המשימה הוטלה על מחלקת העתודה של הפלוגה, שישבה כאמור בבית "המשביר המרכזי" ברחוב סלמה. מפקדה, פקד על כיתה, כראשותו של בנימין גולד לצאת מייד לדרך.

סיפר אהרון אהרונזי: קיבלנו את הפקודה לצאת כתגבורת. זמן מה קודם לכן הכתורים הרבו לשאול מה "הצמחונות" הן. ומדוע אנו רק מתגוננים? לכן "הוקל" במידתמה כאשר נשלחנו ל"התקוה". התפקיד הוסבר בקצרה לחוליות התגבורת. תפקידנו: מכה נגדית, השמדת האויב וגירושו מחוץ לקו העמדות. קולו של המפקד בנימין היה חסר גוון, וניכר היה, שבהביטו בנו הוא בוחן ונעמור? הנוכל? גם אני הבטתי באנשי והצטרפתי. שאני מכיר אותם יותר: איך יגיבו על מטר האש, על ברכ הרימונים? איך, תוך כל הערכוביה, יבינו פקודות ושינוי מצב? גם אני עוד הייתי "ירוק" וניסיתי להזכיר לי את התורה שלמדנו בפרקי היערכות ושיקולים. ידעתי, כי אינני עצמאי, אולם חשיבותם של פרטי הביצוע הייתה ברורה לי. זכרתי איך נכשלתי בקורס. בתמרון, משום שהקדמתי בפקודת האש. ריצדה במחוי מחשבה קצרה: מה כעת בבית? האם יודעת אמא, כי ה"קדיש" שלה יוצא למבחן האש?

באותה שעה כבר הייתה הדרך לשכונת התקוה סגורה. ככביש על הגשר המוביל לשכונה ניצבו שלושה משוריינים בריטיים. חסמו את הגישה ומנעו מתגבורת להגיע למקום. הורכים היו משובשות גם מהמוני האנשים שזרמו מתליאביב בניסיון להגיע לשכונה. אך הכיתה של הפלוגה הצליחה להגיע אל "התקוה". הייתה זו התגבורת הראשונה שהגיעה אל השכונה.

ברכי עקיפין, סיפר אהרון אהרונזי, הגענו לאזור הקרוב. תושבים מבוהלים נראו רצים ברחובות בצעקות. עוד קודם לכן נאמר לנו, שהשכונה אחוזה פניקה ולא הקשבנו לצעקות ולבכי, שרק הגבירו מכוכה יצרו אווירה של שחיתות ופרעות.

כאשר הגיעה התגבורת אל "התקוה" בסביבות השעה 9 לדרך, היא הוקפה ע"י ההמון שבתעו מהאנשים ללכת למקומות שונים, ורק בקושי הם הצליחו להבקיע להם דרך אל מטה הנוטרים. כאן הורה להם יוד שיניצקי, סגנו של "זוניק", לצאת אל שכונת בית יעקב. לצרף עמהם ממגיני המקום ומאנשי עתודת החבלנים, שהתארגנו מחדש אחרי הנסיגה, ולבצע התקפת נגד על הפורעים והבוזזים. בנימין גולד התקדם עם אנשיו אל עבר השכונה, שבה השתוללו הערבים, ולאור הלהבות של הצריפים העולים באש תקף את הערבים הבוזזים.

תפסנו עמדות, סיפר בנימין גולד, ופתחנו באש אוטומטית. אבל הופיעה המשטרה הבריטית. הערבים התעוררו וצעקו "איטבת אליהוד" וניסו שוב להתקדם. צעקתי לאנשים "לא לסגת", ואיש מהם לא זו אחורה. פתחנו באש, והמתפצצים הערבים נסוגו. רדפתי אחריהם וזיננתי בהם באש המקלע.

התגבורת של הפלוגה הייתה מצוידת בנשק מועט יחסית. שישה סטנים, שניים עשר רימונים ומקלע "ברך". שעתיד היה למלא תפקיד נכבד בבלימת הסתערות הערבים ובהתקפת הנגד ששברה את האויב. את ה"ברך" הפעיל אהרון אהרונזי, שסיפר לאחר מכן:

מרחוק נראו קבוצות הפורעים ליד הצריפים הנוערים ונשמעו צעקותיהם "עליהם", "איטבת אל יהוד". המקומות הותו. כיתתי, בפיקוד המפקד בנימין, כשאני אחראי לתולית המקלע, יצאה ברצה נצלה את צל הבתים. קבוצת נערים ובחורים שהצטופפה בסמיטה קראה בקול: "יחי האצ"ל שבא להצילנו!" המפקד סנט בהם: "אנחנו מההגנה!" "לא נכון", קרא אחד. "אני מההגנה" ואל תבלבלו את המות. תנו לנו לעבוד" – ענה אחד החברים.

המשכנו לרוץ עד שמצאתי עמדה מתאימה. הצבתי את המקלע וחפיתי על התקרבות הרמנים. שהטילו ארבעה רימונים לבין הצריפים. השפעת הרימונים הייתה עצומה. יללות, צעקות וקריאות כהלה של פצועים. אך משהו ארגן את האויב והם ניסו לתקוף. יחידת התת-מקלעים שלנו פרצה קרימה.

כשהיא יורה מהמותן תוך כדי ריצה ומפילה חללים. הגיע הרגע המכריע.

גיליתי עמדת אש של האויב וכיסיתי אותה במחסנית, ואז פרצו אנשינו והערכים הפנו את גבם והחלו בורחים: היו ביניהם בעלי כוח חיות עצום. אחד מהם קלט שני צרורות בבטנו והוסיף לעמוד ורק מכת קת השכיבתה. עתה היו הם בורחים ואנחנו רודפים. הם נפלו וחלו בחשכה. הגענו לקו העמדות שנבקע בפקודה וסתמנו את הפרצה מימין ומשמאל. התקשרנו עם עמדות החי"מ שהוסיפו עדיין להחזיק מעמד. תחמושתם כמעט כלתה. לולא צעקתנו "תגבורת מתלאכיב", שעורדה אותם, לא היו מחזיקים מעמד. אחד מהם שכב ליד הדרך עם רובה ושלושה כדורים שנותרו לו. לא קינאתי בו ובהרגשתו. חלק מהאנשים רצו לרדוף אחר הפורעים לתוך הכפר, אלא שחזקה עליהם פקודת המפקד להישאר בעמדות: אפשר היה לחוש איך מבעד ללהט הקרב ורצון ההתפרצות קדימה מצנן הצו השקט והמחושב של המפקד את הרמים הסוערים והרגשות הסואנים לנפש. וכאן ראיתי את המשמעת בפעולתה. הורגשה ליאות גדולה שלאחר עשייה ואפילו רצון לנמנום קל. מין שקט של ניצחון אפף אותנו, אם כי עדיין נשמעו יריות. בדיקת עמדות תכפה עלינו והחזירנו לערנות ולדריכות.

שכנו בגורה בשקט, כשכילנו מוצבים עם תצפית והבטחה מאחור. ולפתע – האות המוסכם. אימצנו את עינינו וראינו ממשוכת הפרדס יוצאים שישה גששים שהתפלאו לשקט. נתנו להם להתקרב עוד ועוד. אחריהם החלו לצאת קבוצות קבוצות של עשרות ערכים היוצאים לאט לאט לעברנו ומתקדמים בזהירות ובשקט. כנראה, רצו להפתיענו. נתנו להם להתקרב עוד ועוד ורק כשהגיעו לטווח קרוב, 30-50 מטר, פתחנו באש. היה זה קציר ממש, והם נהגו ב"טמבליות" שאינה צבאית כל עיקר. עמדת המקלע הייתה לצד הבניין ב"התקוה". לפנייה היה קטע רחוב ואותו היו מנסים לעבור בקפיצות של קבוצות. הייתי מריק עליהם מחסניות "במניפה" כשהם נופלים בלילה. גוויותיהם נערמו חומרים חומרים, ורק אח"כ, כששכך הכול, באו משוריין בריטי (שירה לכל הכיוונים ובעיקר לכיווננו). מכונת הצלב האדום ושמונה מכונות משא ערביות והטעינו את גופות ההרוגים והפצועים זה על גבי זה.

תגבורות נוספות הגיעו לשכונה לאחר מכן – מחלקה מפלוגה ט' וכן כיתת שוטרים עבריים ש"נידבה" 500 כדורים מתחמושתה ה"ליגלית". כדורים אלה האריכו את פעולת המקלע ה"בלתי ליגללי", שתחמושתו אולה כמעט. הודות לכניסתן של התגבורות הנוספות נהדף האויב סופית מגבולות השכונה. הקו יוצב מחדש, וכבאי תלאכיב שהוועקו למקום יכלו עתה לגשת לכיבוי הדליקות בשכונת "בית יעקב".

ב"התקוה" הוכרע הקרב, ובשכונת שפירא תרמה פעולת אנשי הפלוגה לסיכול תכניות האויב.

בהיפתח ההתקפה ב"התקוה" ניתן אות בשכונת שפירא לכוננות עליונה בקו. האנשים שכנו דרוכים בעמדות, מצפים לפתיחת האש גם כאן. בינתיים גבר ועלה שאון עצום מכיוון "התקוה". לבד מהיריות וקולות הנפץ נשמע מרחוק רעש עצום, כעין נד המתגלגל והולך. היה זה, כפי שהסתבר, הד הזעקות של ההמונים, שנסערו ב"התקוה", וקולות המהומה והרעש הגיעו עדי רחובות שכונת שפירא. בפתחי הבתים נראו אנשים מציצים, ובקרנות הרחובות הסמוכים לרחוב סלמה נראו התקהלויות ראשונות. אנשי כיתת העתודה בבית הספר עזבו את המקום ועברו בריצה ברחובות וניסו להרגיע את הרחובות. הם ביקשו גם מהאנשים להיכנס לבתיהם, מחשש להתקפה הצפויה בכל רגע גם בשכונת שפירא.

ואכן, מקו עמדות הבתים המשותפים דווח על רחש העולה מתוך הפרדסים. צלליות נראו חולפות בין העצים, מה שהעיד על ריכוז אויב הממתין כנראה לפקודה. אליהו חניציון החליט לנקוט פעולת-מנע. פטרולים הוצאו קדימה, נעו סמוך לקו ומדי פעם פתחו באש לתוך הפרדסים. מטחי האש סיכלו תכניות וכן השפיע גם כישלון ההתקפה.

החזית בשכונת שפירא לא התלקחה. בשעה 10 בלילה לערך השתרר שקט ככל הגזרות. הבריטים הופיעו. הם באו גם מעבר תלאכיב וגם מצד לוד. הבריטים שבאו מצד לוד ירו לעבר עמדות המגינים ופרשו את כוחותיהם בין סלמה ל"התקוה". קצין בדרגת מיג'ר ביקש להודיע על הפסקת אש, ואכן האש שככה ו"זוניק" נתלווה למיג'ר אל שדה הקטל. הוא ספר בו למעלה מ-60 גוויות של ערכים. מכונות הצלב האדום ואף משאיות הוועקו כדי להעביר את החללים הרבים בסיוע הבריטים אל כפר סלמה. שעתה עלו ממנו קולות נהי ובכי. מבין תושבי "בית יעקב" נהרגו שניים, וקן וישישה, שגוויותיהם נמצאו חרוכות עם בוקר בשעת סריקת הצריפים שעלו באש על-ידי האויב. כן נפצעו שישה.

היה זה הקרב הגדול הראשון בין כוחות "הצבא הבלתי סדיר" של המופתי לבין ה"הגנה", וחאסן סלאמה נחל בו מפלה כבדה. תקותיו לניצחון קל עלו בתוהו. ההתקפה הצבאית הראשונה על ריכוז יהודי במלחמת העצמאות נכשלה תוך כדי אבדות כבדות – כבדות עד כדי כך, שאנשי רמלה ראו צורך להכריז על יום אבל מיוחד על הקרבנות הערכיים. אחרי התקפה זו שוב לא העזו הערכים לתקוף בגורה זו ופעלו רק ביריות צלפים מרחוק.

הופעת התגבורת של הפלוגה הדתית, שסייעה לשבור את ההתקפה בשעה המכרעת, צוינה בשעתה בצמרת ה"הגנה" ו"גבעתי".

ראויה לציון מיוחד, הדגיש "ספר ההגנה בתלאכיב" ("ממאורעות למלחמה"), השתתפות הפלוגה הדתית של חי"ש תלאכיב (פלוגה ה') בהדיפת האויב בקרב על שכונת ה"תקוה". גם חלק הפלוגה הדתית בשכונת שפירא הוסיף גם הוא לניצחון, בסיכול תכנית ערבית לתקוף, כנראה, גם בגורה זו.

איש מאנשי הפלוגה לא נפגע במהלך ההתקפה ובמאורעות אותו יום ולילה, שהפלוגה עברה בהם טבילת אש ראשונה במלחמת העצמאות. לא כן היה עם אנשי הפלוגה שהוזכרו לעיל במהלך המלחמה. אהרן אהרוני הי"ד, מפקד חוליית המקלע, נפל בירושלים בסוף חודש אפריל. אריה חניציון הי"ד נפל בכפר-עציון. בנימין גולד ז"ל נפטר מהתקף לב לפני כמה שנים. שמם יינן בין לוחמי ישראל שחירפו נפשם על הגנת המולדת ותקומתה.

בנות שהיו בפלוגה בעת הפעילות המבצעית במלחמת השחרור

בן-שמן

שרה איזון
שושנה גליקסמן
חנה וילוז'ני
דבורה פודולסקי
אביגיל וייס
איטה כ"ץ
יהודית כ"ץ
פרחיה מושקוביץ
יפה קופלמן

שרה קופמן

מרים קסטנבאום
חוה קרול
אסתר שטרסברג
אסתר שפירא

ירושלים

פנינה גולד (קלם)
חנה וילוז'ני
מרים מרק

המחלקה הירושלמית

יעקב וידיסלבסקי – מפקד פלוגה
משה הרלינג – מפקד מחלקה
אהרן אהרוני – מפקד כיתה
יהודה ברנט – מפקד כיתה
דוד ג'ואלי (הגואל) – מפקד כיתה
שלמה ברי
חיים בריחי
בן-ציון ביאליק
אלכסנדר ביינהקר
ידידיה ברמן
אליעזר ברלינר
אהרן גוטוין
משה גוטמן
ישראל גולדוורט
ישראל גלס
חיים הירשהוביץ
אליהו ובר
אשר וינטראוב
משה טאובה
יעקב טאובר

ישראל ישראלי (יזרעאלוב)
ישעיהו כהן
יעקב ליברמנטש
ישראל ליפשיץ
משה ליפשיץ
אמנון לפידות
ישראל מרגולבסקי
יצחק נפתלי
אהרן פופר
ישראל פיש
מאיר פנחסוב
ישראל פרל
אפרים קוסיוף
יהודה קורובלניק
צבי קמינסקי
יעקב ריזמן
ניסן רפאלי
אליעזר שחור
אהרן תם

לזכרם...

הנופל

לא ראה איש
בן־פלו,
רק פוקבים מצל.
וסביב הרים השל.
הוא עצם ציניו מקאב
פרפר, פרפר להתפוצ.
אסו בראש, אסו בלב,
הרגיש הנה מקצ.
שארית פחו אור,
ציניו פקח.
ונאנח.
האמין —
אין יש והיא קשבת...
עוד מצט
תושט לו יד,
תסבקהו,
תשאהו,
לעד...

חיים חמיאל

מנחם ארליך

אף הוא נפל במלוי תפקידו. תפקיד חדש שקבל עליו באהבה. לפני חצי שנה חזר מתפקידו הקשה במחנות. שם יצא לו שם כאחד המסורים ללא גבול. למד, ארגן, נחם והדריך. בקש לשבת בשלוה ולהכנס שוב לשיירות החינוך.
ושוב נקרא לתפקיד, תפקיד קשה כקצין התרבות בצבא. ושוב כבש את הלבבות כי ישר, תם וירא שמים היה מנחם. טפוס מופלא ומופלג בקרב השכבות הצעירות של תנועת תורה ועבודה.
בן־תורה, מורה, מדריך ומחנך, אידיאליסט ומסור לרעיון. והוא כולו אש קודש. ומוכן לכל דבר. שנות עבודתו כמדריך ומכוון בבני־עקיבא, בירושלים ובת"א ואח"כ בגלות אירופה — קשות היו אך מלאות אהבה, מסירות והקרבה בלתי פוסקת.

אף נעים זמירות בישראל ההי. כאשר עבר לפני התיבה במניני הנוער שלנו ושפך את שיחו לפני קונו — מי לא נרגש והודה את בתפלתו. שליח צבור היה גם במובן זה ובתפקיד זה כשליח ציבור נפל.
זכרו לא יסוף מקרב תלמידיו. חבריו וכל אנשי "תורה ועבודה".

צבי חסיד היד

מבין המעולים בשורותינו שקשרו והקדישו את חייהם למפעל הבטחון. מוצאו מכפר־עציון ומטעם הקבוצה יצא בשעתו לגיוס הפלמ"ח. חבר היחידה הדתית בפלמ"ח. מבין כובשי ביריה בראשונה, הצליח להתחמק מעיני הבולשת הבריטית, ובשעה שכל כובשי ביריה הושלכו לכלא

המשיך הוא בעבודתו, עבודת־הקודש, באימון ידי צעירים יהודים לקרב.

הסתופף בצל ישיבת בני־עקיבא כאחראי לבטחון. הדריך וחינך את בני הישיבה והמדרשה של נוע"ם לנאמנות לנשק ולתנועה.

צעיר ומלא מרץ. גיזרתו כחטוב משיש. על פניו חיוך נצחי, תמיד נושא בעול האחריות. כורע ממש תחת עומס התפקידים, ובכל זאת נכון תמיד לשיר ותמיד מוכנים בפיו מילות יעדוד וזירו לנמצאים בסביבתו.

אל התנועה בא בתביעות. הוא, אשר הקדיש כל כוחותיו למפעל הבטחון חשש לקנקן שלא יתרוקן, ותבע מהתנועה להתמיד בפעולת החינוך הדתית והתנועתית ליחידות שעמדו תחת פיקודו. לבסוף הועבר אל נתניה בתפקיד אחראי. המלחמה הלכה וגברה ועומס האחריות עלת. לילות כימים עשה בעבודתו. עד שבתוקף תפקידיו יצא לפעולה שממנה לא חזר עוד.

מוצאו מכפר עציון ובימים האחרונים למאבק הנואש של עציון, עם נפילת הכפר השיג גם אותו — הגורל של כל חבריו והוא נפל בשדה הקרב.

מספרים חבריו שהוא הכין רמון לזריקה שעה שקיבל כדור בבטן. הוא הספיק עוד להחזיר את הניצירה. קיבל כדור שני ונפח את נפשו. יימסך דמו עם דם כל הקרבנות שהתנועה נתנה בהקמת מדינת ישראל.

אחרון אהרונים

תלמיד טוב היה. אהוב על מוריו ורצוי לחבריו. שקדן מסבוע. שנה וחזר ושנה עד שלמדו היה ברור לו ושגור על פיו. נטה שכומו לסבול עול תורה. בבית הספר בו למד, הרבו מוריו לשבח. את כל מרצו שקע בלמודיו וראה בהם ברכה.

עובר לכניסתו לישיבת בני־עקיבא בקר בה פעמים אחדות. רצה לעמוד על טיבה. בדחילו ורחימו נכנס בה. קבל עליו לשמור ולעשות את כל אשר יצווהו. השתדל למלא את רצון מוריו וללכת בעקבותיהם. בישיבה חלה תקופת התבגרותו והתפתחותו. קנה תורה, אופיו גובש. עמד על טיבם של חובות ביחיד וחובות הצבור. ראה את עתידו מעורה בעבודה ובתנועה.

בחזרו העירה התמסר לשורות הבטחון. ראה בהן צו השעה. למד גם תורה זו. בשקידה ובאהבה. אחראי לתפקידיו ומלאם באמונה, לא חת בפני כל. הצטיין בקרבות על שכונות תל־אביב, באומץ לבו ובתחבולות הקרב. פקד ב"פלוגת אלקים", היא הפלוגה הדתית שיצא לה שם בגבורים בקצרים בעשרות רבות ממתקיפי שכונת התקוה. נקרא לירושלים, למקור חיים — והלך. היה בין מפקדי המקום. ולמרות שנפצע המשיך להלחם לכשהבריא חזר אל משמרתו. היה בין כובשי שכונת קטמון בה אבד את רגלו ושכב על ערש דווי עד שהחזיר את נשמתו לאלוהים.

במסתרם בכו עליו חבריו. גדול הכאב להוריו שכן יחיד וכן זקונים היה להם.

אפרים קוסמין

נולד בשנת 1926 ברוסיה בעיר סמרקנד. עלה ארצה בשנת 1933 והשתקע בתל־אביב. מסובי חבריו בסניף

הדרום בתל־אביב. עקביות וענותנות התמנה. נאה. בכל ערב אחרי יום עבודה קשו עיתים לתורה.

כשם שבחיו שימש דוגמה ומופת לו בודה, כך גם במוותו. הראה סמל להי למען התורה, האומה והמולדת ותחייתו יהי זכרו ברוך לעד!!

ישעיהו כהן

לא להספיד אני אומר כי המלים הכאב. יודעים אנו, ישעיהו, מה האבידה אבדנו. רע היית לכולנו ויודע אתה שכולנו בין הראשונים היית בסניף ובאהבה ומ מפעל ועבודה. זכורני כיצד עזרת בהקמת רצפת את הכניסה למועדון; אהה, מי פל עבודתך האחרונה בתנועה!... כמכת בוק שורה. היתכן? הגם ישעיהו? מי אינו מלא חזות נעורים, רוקד הורה בשבתות ו כן, איש צבא היית אולם לא איש צבא ראשון בלי גוזמה, נענית לכל צו. התנדב עמך בשעה שאחרים עדיין בילו את זמנם שועים. חבר "בני־עקיבא" נאמן היית, וש כפי שתעיד השתייכותך לגרעין, לצאת י עקיבא.

זכורני את תקופת שמירותינו מפני הבריטים, כיצד נסתה אמן לשכנעך לה "הן צעיר הנך". אולם תשובתך שלאחר ש תהיה אף אתה חופשי להתמסר למשפחה מנעה ויכוחים רבים. ואכן כזה היית. בן ג לעמך, למולדתך, לתנועתך ולהורריך. אין ניחומים למשפחתך, לחברריך, רק ז אנו כי ידעת למען מה ולמען מי נפלת. שלפני מותך מלמלו שפתח תפילה, שיהיה שג המטרה אשר למענה שלמת אתה ואן כה יקר.

• מבטיח אני לך ישעיהו, שאף אנו נדע שלשלת הגבורה והעבודה.

בִּי־רֵאִיָּה

לנשמת בני עמוס
שומר ביריה וגבור ע

עלם דקלי ייר ממִשְׁלֵט־בִּירְיָה

משיאי פִּנְסֵן, מַעַל הַרְרֵי־יָהּ,

תִּשְׁלֶהב צִינוֹ מַסְלִית כְּחֹל־יָהּ

מִסְכְּלִיל כְּנֶרֶת — מִרְאֵי־יָהּ.

יָקוֹד בְּלֵב יִלְהִיט בְּאֵשׁ בִּירְיָה,

נְעוּרָה בַּלֶּהב, נִקְיָה לִירְיָה!

וְתִבְרַע מִשׁוֹאֵת־נֶגַע צַם־יָהּ

אֲבוּקָה לַחֲרוֹת, כִּי יִנָּף נֶס יְהוֹי

בְּצוֹ יִקְרַב, בְּעֵז הַתְּחִיָּה

יָקוֹם יִצְקֵב, יִדְבִּיר צִיָּה.

בְּדָם טַל — אֹר יִנִּיב שְׁאִיָּה

לְבָבוֹ יִרְוֶן: בִּי־רֵאִיָּה.

ונזכור את כולם

אירועי יום הזיכרון לחללי צה"ל נפתחו אמש ברחבי הארץ בדקת דומייה. בתמונה, חיילים למרגלות אנדרטת ההוצחה לחללי השיריון בלטרון. עמודים 2-3

בוגרנו יקירנו
אהרונִי אהרון
הי"ד

7

ש

אהרון אהרונני

אהרל"ה קראו לו.

היה בחור צנוע ועושה את מעשיו במחשבה תחילה. היה בין הראשונים שחשו מתל-אביב לעזרת ירושלים הנצורה. היה מ"כ מסור, חבר, אח ואב לפקודיו. כל יודעיו הוקירוהו ואהבוהו מאד בעד טוב לבו ומעשיו.

זכורני כיצד ניגש אלי פעם והראה לי מכתב שקיבל מאחותו, הדואגת מאד לשלום אצבעו הפצועה. מאד חוששת היתה שמא קטעו את האצבע. מדוע אינו כותב? שאלה. דמעות עלו בעיני בקראי את המכתב המלא רגש, ודואג לאצבע אחת מבין עשרים האצבעות שהיו בגופו. עוד לא הספיקה אותה אצבע להרפא וכבר קבל כדור ברגלו, שקיפחה את חייו הצעירים. בן עשרים בערך היה במותו.

הינחמו הורים ואחיות והתגאו בו כי בן יקר נתתם למולדתנו, יהי זכרו ברוך וינעמו לו רגבי אדמתו.

פנינה ק.

מקרבות ראשונים

גשם, דלף... גשם, דלף...

דצמבר 1947.

הציפייה הנצחית של העומד על משמרתו — לחבר, למחליף.

אהרליה, האהוב במפקדים, הלך לברר אם באו המחליפים. זה יום תמים שורצים הם בעמדות אלה מול אברוכביר הענקית. סחוטיות, רעבים ואחוזי צינה עמדו הבחורים ונשאו עיניהם אל העלטה השחורה, האירוסופית, שדמתה כמעט במוחש לחיץ המבדיל בין עמדותינו ובין עמדות האויב. הגשם לא חדל, ואתו לא חדלו אף קולות הירי, שעם טיפות הגשם הדולפות באדישות היוו הרמוניה של צלילים כבדים ונוגים. הגה הבריק הברק, ומיד אחריו החל רעם חזק ואדיר מידרדר, בהשלימו בצלילו המיוחד, הפסקני, את שחר עד להרמוניה.

גשמו לרווחה — אהרליה הופיע עם המחליף פים. המחליפים הלכו בעקבותיו למקום-הירי כזו. היה זה מרתף עזוב ומלוכלך בבנין „המשביר“ ששימש כ„סליק“ לנשק המעט. לפתע נכנס המ"פ ופקד להיכון לדרך.

הובאו כריכים וביצים מגולגלות, אך החבר רה נצטוו להכניסם לכיסים. — אין פנאי! החלה התמרמרות. מה הענינים? מדוע אין נותנים ללכת הביתה? וכי אין די ביום שלם? אין כוח עוד... אך משהוברר שמחישים עזרה לשכונת התקוה שעמדה בהתקפת פורעים ערביים — פגה ההתמרמרות ונשכחו כליל העיפות והרעב, התשוקה והכמיהה ל„גזבים“ שבו וכבשו את מקומן.

נסעו. חלוקת התפקידים שנעשתה תוך כדי נסיעה לא היתה פשוטה, ומאידך — קלה ביותר. כי מספר האנשים היה בסה"כ עשרה, ובכללם המפקדים אהרליה ובניה. הנשק אף הוא לא היה רב. 8 סטנים, מקלע, אקדח ורימונים. תגבורת זו — בנשק ובאנשים — יצאה להגן על שכונת התקוה הגדולה, שכבר היתה מוקפת, ותושביה היו נסים בבהלה. מוורה היתה הרגשתם בהתקרבתם למקום לשמע היריות מקרוב.

בהגיעם — נתחלקו לשתי קבוצות. האחת בפיקודו של אהרליה החלה מתקדמת בעברו האחד של הכביש הראשי והשניה — בפיקודו של בניה — בעברו השני.

אהרליה „עבד“ עם ה„ברן“ וחטיפה על התקדמות הקבוצה השניה. השמים היו מעוננים והחושך היה מדכא, כמעט ולא הכירו איש את רעהו אף במרחק צעדים מספר.

אהרליה וישראל, עם הברן, התקדמו לעבר עמדה ערבית קיצונית שממנה הומטרה אש בלי הרף, והאחרים נצטרפו לקבוצה השניה והוסיפו להתקדם.

היה קר, הם היו ממוכנסים קצרות והקור חדר לעצמותיהם.

מאחד הבתים, שעלה באש, נשמעו יללות תינוק, שנשכח מן הסתם בעת בהלת הבריחה. למרות האש והעשן המחניק נכנסו יהודה ק. והוציא את העולל, כל עוד נשמתו בו. הניחוח בצד הכביש והוסיפו להתקדם. בבית אחר מצאו יהודי זקן שרוף כולו. השאירוהו. לא היה פנאי.

הערבים הוסיפו לבזו את הבתים ולהציתם. באחת החנויות נראה מספר רב של בוזזים. עם הפקודה — הועפו כמה רימונים, נשמעו צעקות מחרידות מחרישות אזנים ו... דממה.

בית אחר בית טוהר מאויב. לפתע נשתתק הברן. תמזה, מה קרה את אהרליה וישראל? אך לא היה פנאי לחשוב. התחמושת אזלה והלכה.

— לחסוך בתחמושת — היתה הפקודה — לירות רק במטרה ברורה.

הוסיפו להתקדם.

יהודים בודדים, שנשארו בבתים להגן על עצמם, הוסיפו מעט תחמושת שהכינו לעת כזאת.

לצד אחד הבתים שכב גוטר השכונה ובידיו רובה — שלחוהו להביא תחמושת.

הגיעו לבית קיצוני בשכונה, הוא קפה „פיקאדילי“, הבית היה מלא ערבים. התנהל קרב קשה, שנמשך כשעתיים. מחדר לחדר, מקומה לקומה התקדמו הבחורים. הערבים נסוגו לקומה העליונה, ולבסוף לא היתה להם ברירה בלתי אם לקפוץ ממש מקומה ג', אך לא עלה בידי איש מהם להימלט.

עתה גברה הדאגה לאהרליה וישראל, שיצאו עם הברן ועדיין לא חזרו. אך הנה נשמעו מכיוון ש' עזרא צרורות של ברן. — הכירו למי צרורות אלה. היו אלה אהרליה וישראל.

לפתע נשמע רעש... משוריינים בריטיים התקרבו וזרקורים האירו את השטח. הם ניסו לנהל מר"מ להפסקת-אש, כדי לאפשר את איסוף ההרוגים הערביים הרבים שהיו מוט"לים בכל מקום. הבחורים סירבו — ושכבו דרוכים.

הופיע ישראל. אהרליה הוסיף להתקדם לבדו עם הברן כ-30 מטר ותפס עמדה ביסוד של בית.

היה שקט, שקט שלפני סערה. הבחורים התפזרו בשטח והקשיבו.

לאחר זמן-מה של שכיבה מותחת-עצבים זו, נשמע רשרוש וזחלים מתקדמים מעמדות האויב. אחד הנערים שידע ערבית התקדם, לפי פקודה, לעבר הרעש, והכריז את סיסמת הערבים, שנערינו הצליחו לגלות תוך מהלך הקרב: „ערב-אל-ערב“. ערבי אחד התרומם, ומיד קיבל את מנתו מצרורותיו של אהרליה וצנח ארצה. הוא היה מסייריהם, כי בנפלו נשמעה ריצה המונית של ערבים בורחים. הערבי הפצוע ניסה להימלט אף הוא, וצעק-תיו נשמעו בהתרחקו...

היה זה אחד הקרבות הראשונים של 10 גיבורים ראשונים מחי"ש ת"א — חלוגה הד-תית.

מרים מרק

קדון קימת לישראל

הוועד הממונה בירושלים

מס' 840

ירושלים כ"ט בניסן תשי"ז
16.4.50

לכבוד
ה' לוי אהרונ
רח' הרמל כהן מס. 7
תל-אביב

ח. נ.

העברנו לכם תעודת גן 100 עצים ביער הלאום שבסביבות ירושלים אשר נוסעו ע"י קרובים על שם בנכם ז"ל, אהרן אהרני, כנספי תנחומים באבלכם הכבוד.

בגאולת ישראל ובתקומת המדינה העברית תנוחמו בין שאר אבלי ציון וירושלים.

בכבוד רב

משפחת ליפמן מורבצ'יק
משפחת חרותי
משפחת דורצין, כץ וליכטנשט
נתניה
משפחת ברגמן, חולין
משפחת זינגרמן
משפחת גורדון, בני-ברק

משפחת בריינדיס
משפחת דורצ'ין, ירושלים
משפחת דורצ'ין, תל-אביב
משפחת טרכסמן
משפחת רימאר
משפחת קולודני
משפחת פרידמן

משפחת צבי מלוזניק
משפחת ישראל-נחום דורצין

כ"ג מאי
כ"ג מאי

סלחי לנו אמא בפעם הזאת...

מוקדש לזכרו של אהרלה שלנו

סלחי לנו אמא בפעם הזאת
סלחי כי ידעת - ככל אמהות,
סלחי כי הלכנו בבוא זה האות
סלחי - כי אילצונו לירות...

סלחי אם הרעמנו פנינו אי-אז
בעמדך על מפתן בזרועות הפרושות,
סלחי אם הקשיח לבנו - כי-עז
סלחי - כי מאסנו בשוט...

סלחי כי חסמת בגופך המפתן
ואנו פרצנו אל שצף קרבות -
סלחי אם רובה בידנו ניתן
סלחי - כי הלכנו לירות...

אנחנו זוכרים את זמזום העופרת
בבקשנו את פת הערבית בחפזה,
הוי זו פת ערבית אחרונה... ומוכרת...
וזה חיבוקך ברתיעה העזה...

סלחי לנו אמא בפעם הזאת
הן יצאנו חשף מפני חשך - האור!!
סלחי, האמיני, - אהבנו לחיות!!
אך סלחי - כי הבטחנו לחזור...

ועד אז יקירה - אזרי נא העוז
ועד אז חבובה - ארך רוח,
אנחנו נשוב, עוד תראי - נעלוז
- בדמות פרח-חן, עץ תרזה, או תפוח.

אנחנו נשוב אל חיקך החמים
ובידינו נפרוש אלי שמש ורוח
אנחנו נשוב, עוד יבואו ימים
ונקרום גם בשר עלי רוח...

סלחי ארני אמא בפעם הבאה...
מקדים לעצמי של אהבה לפני.

סלחי ארני אמא בפעם הבאה
סלחי כי ידעתי - ככל אמרתי,
סלחי כי הארני בבוא זה האור
סלחי - כי אירצני איכתי...

סלחי אמא הדמתי פניני אי-אני
במחזק על מפתן גבולות הפולסות,
סלחי אמא הקשתי ארני - כי-אני
סלחי - כי האסני בשוט...

סלחי אני חסתי בלוק המפתן
וארני פניני ארני שצד קידות -
סלחי אמא בלתי בוצני ניגן
סלחי - ~~אחלתי~~ כי הארני איכתי...

זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
האקט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט

זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט

זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט

זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט
זאגט זאגט זאגט זאגט זאגט

כ"ג תמוז
ה'תש"ח

לכבוד משפחת אהרונ השכולה!

עברו כבר 5 ימים מאז נפטר בנכם וחברנו היקר אהרון ורק עכשיו יכול אני במאמצים קשים להתרכז קצת ולכתוב לכם כמה שורות.

בתור מפקד המחלקה שאהרון היה בה סגני, הכרתיו היטב ולמדתי להעריך את שכלו הישר והגיונו הבריא.

הכרתיו לראשונה לפני שלש וחצי שנה בעודו צעיר וחם מזג. לויתיו בכל התקופה הזאת וראיתיו בהתפתחותו הנפשית והמקצועית.

שבוע לפני פטירתו שוחחנו אודותיו עם מפקד הפלוגה וצינתי את כח שליטתו במזגו הסוער ואופן הנהגתו את אנשיו בקור-רוח ובתבונה.

חברי כתתו כלם צעירים ממנו היו, והוא כאב וכחבר גדול היה להם.

רבות הקרבות והפעולות שאהרון פעל תחת פקודי. תמיד ידע ברגע הנכון ובצורה הנכונה - לעזור לי. פעם בעצה המתאימה ופעם בהערה שהיתה במקומה.

באומץ וקור רוח נלחם תמיד.

אחרי שנפצע באצבעו כתוצאה מהפלטת כלי, נפרד מאתנו למשך כמה שבועות. אך חזר לאיתנו, שב אלינו והמשיך לפעול לפי כשרו הגופני באותה המסירות כמקודם.

ב IV / 23 נדרשתי ע"י מפקד הפלוגה לשלוח מפקד-כתה מוכשר, שיקבל את תפקיד הפקוח על עבודות הבצורים, באחד הקטעים שבמרחב.

כמובן שאהרון היה המתאים ביותר לתפקיד זה. והוא נשלח.

נפגשתי אתו מאז כמעט יום יום. לא פעם בקשני שנסיר יחד בקטע שלו בכדי לבדוק אם שטתו טובה היא. אחרי הסיורים האלה קבל בהבנה את הערותי ובצע אותן.

הוא היה באותם הימים שקוע כולו בתפקידו החדש ורק בכל פגישה הביע בפני את געגועיו למחלקתו ולכתתו.

ב IV / 28 בשעה 14.30 נקראתי לטלפון. מסרו לי שאהרון נפצע קל ברגלו וכי הוא נמצא במרפאה במקום. נגשתי מיד למקום והתברר לי שבאחד הסיורים בקטע שלו, נפצע ע"י כדור צלף ברגלו השמאלית. הכדור חדר דרך העקב ויצא בחלק העליון של כף הרגל.

ראיתיו כעבור 10 דקות כשהוא שוכב במרפאה כשרגלו חבושה. שטף הדם לא היה חזק. רק הרופא חשש לשבר באחת מעצמות כף הרגל.

כלנו מלאי תקוה היינו שהפצע ירפא במהרה ואהרון ישוב לאיתנו.

למרות הכאבים הגדולים שהיו לו מאד דאג לכך ששמו האמיתי לא יופיע ברשימת הפצועים בבית החולים, מחשש שמא יוודע הדבר להוריו וידאגו לו.

עד שבה האמבולנס לקחתו לבית החולים נשאו לנו כעשר דקות, הדלקנו סיגריה, ושוחחנו על עניני המחלקה והכתה שלו. הוא בקש שיגישו לו את הטלפון בכדי שישוחח עם חברי הכתה שלו.

הוא הועבר לבית החולים הדסה שבעיר. הרופאים קבעו שיש לו שבר קל בכף הרגל והודיעונו שמצבו טוב, בערב טלפנה אלינו בחורה אחת ומסרה לנו דרישת שלום בשמו. למחרת בבקר טלפנתי לבי"ח. ההודעה היתה שאהרון שוכב בחוסר הכרה ומצבו רציני. כל מאמצי טובי הרופאים לא הועילו להחזיר לו את הכרתו.

כל יום הששי ויום השבת הוא נאבק במחלתו עד שבאור לשני V / 3 בשעה 24.00 הוא החזיר את נשמתו לבוראו.

ביום השני בבקר בשעה 7.00 הגיעתנו הידיעה המחרידה. היה זה בשעת מפקד הבקר. נשארנו נדהמים. כאלם עמדתי לפני המחלקה מבלי שאהיה מוכשר לבטא מלה. אחרי שהתאוששנו ותפסנו בהכרתנו את העובדה המחרידה שאהרון איננו, - פרצה מגרוני שבועת נקמה. וכך נשבענו כלנו לנקום את דמו.

בהלויתו שהתקיימה ביום ב' שעה 12.00 השתתפו חברי כתתו ומפקדים רבים. הוא נקבר בבית הקברות החדש אשר בשכונת סנהדריה בחלקת הקדושים בטקס צבאי מלא.

אנו חברי המחלקה החלטנו לקים מצב אבלות כל השלושים. כל יום אנו לומדים פרק משניות ומסימים בקדיש דרבנן. נר תמיד דולק בבית הכנסת שלנו לזכר נשמתו.

בכל עת ובכל הזדמנות אנו מזכירים אותו בהערצה וכל כדור שנורה על ידינו לעבר הפושעים - לנקום את דמו הקדוש הוא נורה.

אבד לכם בן יקר, לעם אבד יהודי נאמן ומפקד מוכשר ולי אבד חבר טוב ומפקד נבון.

יהי זכרו ברוך!

בנקמת דמו ובשחרור הארץ נמצא נחומים.

ינחמנו ד' בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

משה הרלינג

מפקד מחלקה

הוא צד הקטנים שבמחנה.
מלבן לאחבן גודל המאומה היתה לעצמית נג.
וריא, אהא.

[illegible]

בשלי אשתי וקרובי חייך שגרעם וינא באדידי
והיבן, ולד לאחיה

[illegible]

38. שבת היום חמשה עשר שבועות לפני פסח

יציג בליון

מתוך מכתב של פנינה להוריה בקשר לאותו של אהרלה ז"ל

... ותנחם את ההורים שלו. אני חושבת שהם כבר קבלו את הידיעה. אני מקווה שתעשה זאת בשבילי כי אתה מבין מה זה כשכן ובציקר בן יחיד נהרס. הייתי בהלוויה שלו. לא נתנו לכם לנסוע רק אנחנו 2 בחורים ואני נסענו לירושלים להלוויה. צמדנו אצלן במשך כבוד ובשעה 12 בצהריים היתה הלוויה. היתה לויה גדולה מאד של 8-10 קרבנות מקטמון. אני וחברה שלו מירושלים הלכנו בראש עם לר גדול, אחרינו הלכו בחורים עם נשק, אחריהם אנשים מבוגרים ואחריהם המכונים עם קהל גדול. קברו אותם בסנהדריה (כל אחד אחד) לקרובים שלו יש דוד זקן שהוא אמר קדיש עלינו. ירו 3 יריות כבוד. אבא אני אומרת לך מצולק לא בכיתי על מת כל כך כמו על אהרון. הרי נהרסים כל יום עשרות יהודים והדבר לאמרי לא נואע לי וכאן הוא היה כל כך קרוב לי שצכסיו הוא מאד חסר לי. אבא מה אוכל לעזור בזה הוא איננו וחסף. אני מוכרחה להתרשף לעובדה הזאת. זה בעצם מה שרציתי לספר לכם ולהודיע. ד"ש לכל השכנים והמכרים.

שלום ולהתראות

שלכם

פנינה

ותנחם מעט את הברכים שלו את חושבת שהם כבר קבלו
את הדיקטט. את מקור שמועש צגה השבוע כי אתה זכין מה
זה בשבן וגדוקר הן יוצר נסיון. היית הפלוגה שלו.
לא נתנו עולם לנכסך נכך אמרנו צד החורים ואני נסענו
לזמנים רחוקים. עזרנו אנחנו מאד כבוד והשגה
20 דברבים היתה הלויה. הייתה ליהודה מאד ישאלו-8
בבקר- מקסיון. את ומהרה שלו נכרנו חנוש עם צד
אחריו. פלו המוניים עם נשק, אחרים אנשים חסודים
ואחרים המאנויות עם קבל גורל. קברו אותם הספדנה
(כאמדה לנצח) לקבוצים שלו יש צד צדן נשקו את קביו
יו ביוחיה כבוד
עליו. אבא את אחרת לך מעולם לא כבית אל את צד כח
אל אהנון. הרי נכנסים ב יום שבת והנשים נכנסו לבית
לא נאצ אי וכן חנוכה צדן קבוצה. שבעין חנו מאד
חסר י. אבא את אבא לנצח צדן חנו אינו חסר. את
; משה חנוה נכנס לנצח צדן חנוה.

זה הצד את שבתו וספרים ויהודים.

צ' את השכנים והאחרים.

שנים ולחטאות
שם.
(נתיב)

את נוצר צד את אבא חנוה
פאטי את חיים הלפין ביושלים אבא
לא יכחש צד את כי צד חנו באצד חנוה.
אבא חנוה חנוה אבא. חנוה 2437 חנוה חנוה חנוה.

וזאת התעודה

אהרן אהרני (גרובר)
לדי זכנה^{בן}

הונצח
בספר התורה לזכר
הנפלים במלחמת
הקוממיות בכתוב

ויאמר הלא א' א' א' א' אחיך הלוי ידעתי
כי דבר ידבר הוא וגם הנזה הוא יצא
לקראתך וראך ושמח בלבו

מ. ב. י. 9.

מנהל המחלקה להנצחת ההייל

יו"ר המועצה הציבורית להנצחת ההייל

יום הזכרון ה'תשי"ד